

Blootstelling aan kwartsstof: verminder de risico's in marmerwerkplaatsen en op de werf!

Sinds 31 januari 2020 geldt er een strengere reglementering voor inadembaar kristallijn silica, beter bekend als kwartsstof. Naast het feit dat deze stof als kankerverwekkend opgenomen is in de Codex over het welzijn op het werk, geldt er nu een grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling (GBB) van 0,10 tot 0,05 mg/m³ naargelang het silicatype. De FOD Werkgelegenheid voert zowel in de werkplaats als op de werf controles uit om na te gaan of de nodige beschermingsmaatregelen genomen werden.

D. Nicaise, dr. wet. geol., laboratoriumhoofd, laboratorium 'Mineralogie en microstructuur', Buildwise
C. Callandt, preventieadviseur, projectleider 'Certificatie en examinering', Constructiv

Naast natuursteenhouwers en -plaatsers – die rechtstreeks blootgesteld worden aan kwartsstof – heeft de verstrenging van de reglementering ook een invloed op andere bouwprofessionals. Het blijkt namelijk dat **silica in heel wat materialen aanwezig is** (beton, bakstenen, keramische tegels ...) en dat deze stof vrijkomt door activiteiten zoals slijpen, boren of polijsten. Deze problematiek komt uitgebreid aan bod in verschillende informatiefiches die gratis ter beschikking staan op de [website van Constructiv](#) (zie lijst hieronder).

Het eerste wat men moet doen, is een analyse maken van de risico's voor de werknemers. Vervolgens moeten de preventie- en beschermingsmaatregelen bepaald worden die genomen moeten worden om deze risico's te beheersen.

Risicoanalyse

Om na te gaan of de GBB-waarde niet overschreden wordt, moet de werkgever de **mate en duur van de blootstelling van de werknemers aan kwartsstof bepalen**. Bij een controle moet hij de verslagen en elementen die nodig zijn voor de uitvoering van de risicoanalyse ter beschikking stellen van de controleurs.

Concreet moeten alle werkposten waar kwartsstof kan ontstaan, geïdentificeerd worden. In een marmerwerkplaats zijn dit er veel, aangezien het alle werkposten betreft waar silicaatrijke stenen zoals graniet (ongeveer 30 % kwarts) en composietstenen met een kwartsgehalte van 70 tot 95 %

Fiches Constructiv

Constructiv biedt een reeks informatiefiches aan die gratis gedownload kunnen worden op www.buildingyourlearning.be. Door op het vakje 'Welzijn' te klikken en vervolgens de zoekterm 'kwarts' in te geven, vind je alle fiches met betrekking tot kwartsstof.

- Preventiefiche 1043: Kwartsstof
- Preventiefiche 1067: Risicoanalyse 'Kwartsstof'
- Toolboxfiche 2003: Kwartsstof: hoe blootstelling beperken?
- Toolboxfiche 2062: Kwartsstof – Last Minute Risicoanalyse voor de werknemer
- Toolboxfiche 2063: Kwartsstof – Instructies voor goede hygiëne
- Toolboxfiche 2064: Kwartsstof – Instructies voor gebruik en onderhoud van persoonlijke beschermingsmiddelen
- Toolboxfiche 2073: Kwartsstof – Instructies voor persoonlijke stofmeting
- Toolboxfiche 2075: Kwartsstof – Instructies voor creatie van een werkpost voor het op maat brengen van kwartshoudende materialen (stoftent)

verzaagd, gefreesd, geslepen, gepolijst of gezandstraald worden. Ook bij het schoonmaken van de werkplek of de werf kan er veel stof verspreid worden.

Ter informatie geeft de tabel hiernaast een overzicht van mogelijke overschrijdingen van de drempelwaarden per activiteit.

Preventie- en beschermingsmaatregelen

De werkgever moet de volgende preventie- en beschermingsmaatregelen treffen:

- het blootstellingsrisico zo veel mogelijk beperken
- technische en organisatorische beschermingsmaatregelen nemen
- collectieve beschermingsmiddelen voorzien. Op de werf of wanneer de blootstelling zeer hoog is, moet er ook gezorgd worden voor persoonlijke beschermingsmiddelen
- de werknemers informeren door een aangepaste opleiding.

Praktisch gezien kan het risico op blootstelling aan kwartsstof beperkt worden door:

- **waar mogelijk werkmethodes toe te passen die minder stof teweegbrengen.** Zo kan men gebruikmaken van een slijpmachine of haakse slijper met watertoevoer of een stofafzuigingsfunctie (NBN EN 60335-2-69). Deze machines kunnen ook uitgerust worden met een HEPA- of MEPA-filter die beantwoordt aan de norm NBN EN 1822-1, of met een beschermingsslab. Het materiaal moet regelmatig onderhouden worden om de goede werking ervan na te gaan
- **de verontreinigde zone te isoleren van de rest van de werkplaats,** om het aantal werknemers dat blootgesteld is aan het stof, te beperken. Het is doorgaans echter moeilijk om een afgedichte ruimte te creëren door de eventuele aanwezigheid van looprails, mobiele tafels of zwenkarmen
- **de lucht te bevochtigen,** om het stof te doen neerslaan
- **te zorgen voor een goede ventilatie op de werkplek,** vooral in de niet-verontreinigde zone
- **de toegang tot de verontreinigde zones voor te behouden voor bevoegd personeel** (bv. door gebruik van pictogrammen)
- **de werkplekken en machines regelmatig te reinigen**

A Mogelijke overschrijdingen van de drempelwaarden per activiteit.

Activiteit	Hoeveelheid kwartsstof in de lucht
Zagen	Tot ongeveer 15 mg/m ³ (150 keer te hoog)
Groeven	Tot ongeveer 15 mg/m ³ (150 keer te hoog)
Polijsten	Tot ongeveer 15 mg/m ³ (150 keer te hoog)
Boren	Tot ongeveer 2,5 mg/m ³ (25 keer te hoog)
Schuren/slijpen van de oppervlakken	Tot ongeveer 15 mg/m ³ (150 keer te hoog)
Vegen	Tot ongeveer 1 mg/m ³ (10 keer te hoog)

- **de verontreinigde zone te stofzuigen in plaats van te vegen.**

Onder de persoonlijke beschermingsmiddelen die niet continu gedragen hoeven te worden, vallen het **wegwerpstofmasker met FFP3-filter**, het **halfgelaatsmasker met P3-filter** en, voor activiteiten met een hoge blootstelling, de **wegwerppakken**. Deze moeten verplicht ter beschikking gesteld worden van de werknemers. Het dragen van de juiste uitrusting en het slijpen onder watertoevoer zijn de meest geschikte maatregelen voor werven.

Het informeren van de werknemer omvat niet alleen een **geschikte opleiding** over deze problematiek en de gezondheidsrisico's ervan, maar bestaat er ook in na te gaan of de instructies voor het dragen van het masker en het gebruik van de stofzuigers en andere uitrustingen aanwezig en duidelijk zijn.

Ten slotte moet de werkgever gedurende 40 jaar een **register** bijhouden van de personen die in contact komen met kwartsstof.

CPBB

- 1** Slijpen met stofafzuiging langs de onderzijde en opvangbakken.